

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Närhälsan Färgelanda vårdcentral

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2023-05-05

Datum

Annika Pahlmblad och Katarina Bengtsson

Inspektörer

SOSFS 2015:8

Föreskrift

Styrkor

- Mycket erfaren och engagerad handledare som sköter handledaruppdraget som en stor del av sin tjänst.
- Bra och välorganiserad studierektorfunktion med många bra dokument som kan underlätta för ST-läkare och handledare.
- Varierat patientunderlag med glesbygdsinriktning som ger goda förutsättningar att utvecklas i den medicinska kompetensen.
- På vårdcentralen bedrivs ett kontinuerligt utvecklingsarbete som ST-läkarna deltar i och får återkoppling på.
- Goda möjligheter att få handleda då vårdcentralen har läkarstudenter.
- En chef som verkligen månar om ST-läkarnas utbildning i en pressad bemanningssituation.

Svagheter

Förbättringspotential

- Konkretisera den individuella utbildningsplanen och gör den till ett levande dokument som används i handledningen och utvärderingar.
- Tänk på att det är nödvändigt att dokumentera uppnådda kompetenser och hur dessa är utvärderade.
- Överväg möjligheten att auskultera på annan vårdcentral med ett annorlunda patientklientel.
- Överväg att använda videokameran mer i konsultationsbedömningen.
- Fundera på att i återkopplingssituationerna använda mer varierade utvärderingsverktyg och försäkra er om dessa dokumenteras.

STRUKTUR

A Verksamheten

Mindre vårdcentral med 5300 listade som ansvarar för BVC och SÄBO.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.
- Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

- Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

På vårdcentralen tjänstgör 3 specialister i allmänmedicin, omräknat till heltidstjänster 2,5 varav 2 är utbildade ST-handledare. Det finns också en vikarierande specialist i allmänmedicin som arbetar heltid på enheten. Det finns 3 ST-läkare och 1-2 AT-läkare/år.

Föreskrift

- Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Trånga men funktionella och välutrustad lokaler.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

De uppvisade individuella utbildningsplanerna är inte konkretiserade och inte heller kopplade till delmålen. Årlig uppdatering sker av studierektor och handledare tillsammans med ST-läkaren. Ingen leg läkare med sikte på ST tjänstgör på vårdcentralen.

Åtgärd krävs.

Handlingsplan inkommen. Gradering justerad till C.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.
- Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

E Handledning och kompetensbedömning

ST-läkarna har god tillgång till handledning och instruktion pga. att handledaren har mycket tid avsatt för detta vilket är ett stort stöd och trygghet för ST-läkarna. Utvärderingar sker kontinuerligt men skulle kunna formaliseras mer och tydligare knytas till utbildningsmålen.

Föreskrift

- Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Läkarmöten äger rum en gång i veckan med huvudsakligen medicinskt och vetenskapligt innehåll. ST-dagar en gång i månaden med dels föreläsning och dels basgruppsträff. I basgruppsträffarna beslutar och leder ST-läkarna själva utbildningsaktiviteten.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.
- ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

- Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Goda möjligheter finns att göra ett vetenskapligt arbete och en ST-läkare har redan genomfört ett sådant arbete och en annan har nyligen påbörjat detsamma.

Föreskrift

- ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.
- ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.
- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

- ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

- Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.
- Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Goda möjligheter att handleda läkarstudenter och AT-läkare finns. Det finns också goda förutsättningar för ledarskapsutveckling och att få återkoppling på denna, inte minst av vårdcentralchefen som är intresserad av och engagerar sig i att stödja ST-läkarna att uppnå ledarskapsmålet.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

- Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

Närhälsan

2023-07-10

Handlingsplan efter SPUR granskningen NH Färgelanda vårdcentral

Studierektorsenhet i området iakttog att liknande kritik i SPUR-granskning gällde för de vårdcentraler som deltog i granskningen. Därför har vi valt att ställa oss bakom studierektorsenheten åtgärdsförslag och jobba tillsammans med de för att bidra till en ännu bättre kvalitet på utbildningen. Vi har inte fått några anmärkningar på H men jag väljer att ha dessa åtgärder som en påminnelse för verksamheten vad gäller ledarskap och kommunikativ kompetens.

Område att förbättra i föreskriften	Åtgärd	Hur gör vi detta?	Datum för åtgärd	Vem/vilka ansvarar	Hur följer vi upp?
Tjänstgöringens upplägg (D) åtgärder krävs ST-läkarens IUP är inte tillräckligt konkretiserade och relaterade till delmålen. Bedömning av uppfyllelsen av delmål görs i mindre utsträckning och dokumenteras inte regelbundet och systematiskt.	Levandegör den IUP genom att arbeta metodiskt med den både i handledning och i planeringen av ST-utbildningen.	Genomgång av målbeskrivning och diskussion kring vad de olika delmålen innebär på startseminarium i början av ST. HL och ST närvarar, även chef.		Studierektor ansvarar för genomgång. ST och HL sammanställer IUP, beskriver hur varje delmål ska uppnås Chef ansvarar	Studierektor godkänner IUP ST ansvarar för regelbunden uppdatering av sin IUP. HL ansvarar för att genomföra bedömningar i relation till delmål.

Närhälsan

Bedömning av uppfyllelsen av delmål görs i mindre utsträckning och dokumenteras inte regelbundet och systematiskt (D)	Regelbunden uppföljning av IUP och bedömning av progression i förhållande till delmålen.	Fortsätta att hålla diskussion kring måluppfyllelse levande i anslutning till handledning. Uppdatera uppnådda mål.		för att ge tid. ST ansvarar för regelbunden uppdatering av sin IUP. HL ansvarar för att genomföra bedömningar.	Studierektor följer upp IUP i anslutning till årsavstämning.

Närhälsan

<p>Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens (H) Åtgärd krävs Strukturerad handledning på ST-läkarnas handledning av läkarstudenter och AT-läkare ges inte av handledare.</p>	<p>ST bereds möjlighet att efter pedagogisk baskurs medverka vid handledning av läkarstudenter samt ev AT, BT.</p> <p>Inför strukturerad handledning på handledning genom t ex videoinspelningar.</p>	<p>Specialist ger stöd vid handledning. Bedömning med hjälp av "Feedback-dokumentet, Videoinspelad handledning eller närvarande vid exvis handledning av praktiska moment.</p>		<p>Chef ansvarar för att ge tidsutrymme för utbildning och att fungera som handledare med tillfälligt lägre produktionskrav i eget schema</p>	<p>Studierektor följer upp vid årsavstämning och specialistkollegium</p>
<p>Intern teoretisk utbildning (F) "bör vara systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål."</p> <p>Läkarmöten sker 1g/v men det domineras inte av medicinska innehåll</p>	<p>Renodla läkarmötena så att det medicinska innehållet dominerar. Sträva efter att få in vetenskapliga diskussioner kontinuerligt Gemensam intern utbildning med flera ST samtidigt</p>	<p>Redovisa genomgångna kurser internt. Diskutera handläggning av patientfall, remissgenomgångar.</p>		<p>Chef ansvarar för att skapa utrymme för intern medicinsk fortbildning. HL bevakar att de teoretiska</p>	<p>Studierektor följer upp vid årsavstämning och Specialistkollegium</p> <p>Studierektor bevakar tillgång till externt kursutbud och</p>

Närhälsan

		Läs och diskutera vetenskapliga artiklar ("journal club") Litteraturstudier		behoven tillgodoses för att uppnå delmålen.	kompletterande utbildning på ST-dagar samt faciliterar interkollegial diskussion i basgrupper.